

Dokument ze zasedání

A9-0404/2024

6.12.2023

ZPRÁVA

o doporučení Evropského parlamentu Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku týkajícím se úlohy preventivní diplomacie při řešení přetrvávajících konfliktů po celém světě – promarněné příležitosti, nebo změny pro budoucnost
(2023/2050(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodajka: Željana Zovko

OBSAH

	Strana
NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	20
PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY	23
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	24
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	25

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Radě, Komisi a místopředsedovi, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku týkající se úlohy preventivní diplomacie při řešení přetrvávajících konfliktů po celém světě – promarněné příležitosti, nebo změny pro budoucnost (2023/2050(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o fungování Evropské unie,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 20. června 2011 o předcházení konfliktům a ze dne 22. ledna 2018 o integrovaném přístupu k vnějším konfliktům a krizím,
- s ohledem na globální strategii zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie ze dne 28. června 2016,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 7. prosince 2020 o úsilí EU v oblasti zprostředkování míru a koncepci EU v této oblasti,
- s ohledem na dokument nazvaný „Strategický kompas pro bezpečnost a obranu – Za Evropskou unii, která chrání své občany, hodnoty a zájmy a přispívá k mezinárodnímu míru a bezpečnosti“, a to ve znění, jež schválila Rada dne 21. března 2022 a potvrdila Evropská rada dne 25. března 2022,
- s ohledem na společný pracovní dokument útvarů Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 1. září 2023 nazvaný „Aktualizovaný soubor nástrojů EU pro analýzu konfliktů a včasné varování před konflikty – cíle, procesy a pokyny“ (SWD(2023)0295),
- s ohledem na své doporučení ze dne 10. února 1999 o zřízení evropských civilních mírových sborů¹,
- s ohledem na Nový program OSN pro mír ze dne 20. července 2023,
- s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 1325 o ženách, míru a bezpečnosti ze dne 31. října 2000,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. října 2020 o rovnosti žen a mužů v zahraniční a bezpečnostní politice EU²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. března 2019 o budování kapacity EU v oblasti předcházení konfliktům a mediaci³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. dubna 2023 o provádění civilní SBOP a jiné

¹ Úř. věst. C 150, 28.5.1999, s. 164.

² Úř. věst. C 404, 6.10.2021, s. 202.

³ Úř. věst. C 23, 21.1.2021, s. 16.

- pomoci EU v oblasti civilní bezpečnosti⁴,
- s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 6. října 2023 o diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 14. června 2018 o okupovaných gruzínských územích deset let po ruské invazi⁵,
 - s ohledem na článek 118 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0404/2023),
- A. vzhledem k tomu, že zachování míru, předcházení konfliktům a posilování mezinárodní bezpečnosti je jedním z klíčových cílů vnější činnosti EU, jak je stanoveno v čl. 21 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii;
- B. vzhledem k tomu, že ke konfliktům a nestabilitě po celém světě, zejména s ohledem na protiprávní válečnou agresi Ruska vůči Ukrajině a narůstající napětí na Blízkém východě, přispívají faktory, jako je měnící se geopolitický kontext v důsledku konfrontace mezi novými velmocemi a dlouhodobě dominantními aktéry, útoky na mnohostranný systém, demokracii a řád založený na právním státu, opětovná eskalace násilí ve vleklých konfliktech, nově vznikající technologie, kybernetické hrozby, nepřátelské vměšování třetích stran, klimatické krize a vážné ohrožení biologické rozmanitosti, bezprecedentní celosvětová hospodářská nerovnost, oslabování práv, zejména práv žen, dlouhodobé a systematické vyloučení a diskriminace celých sociálních skupin, celosvětové zhoršení situace v oblasti lidských práv a demokracie, problémy související s potravinovým zabezpečením a migrace;
- C. vzhledem k tomu, že OSN definuje „preventivní diplomacii“ jako diplomatické kroky, jejichž cílem je zabránit tomu, aby se spory vystupňovaly do konfliktů, a omezit šíření konfliktů, pokud k nim dojde;
- D. vzhledem k tomu, že preventivní diplomacie v EU zahrnuje politickou a finanční podporu mnohostranného systému, obchod, rozvoj, humanitární pomoc a lidská práva a zejména se snaží určit příležitosti k řešení příčin konfliktů a vytvářet prostor pro dialog, často v partnerství s mezinárodními a regionálními organizacemi a zúčastněnými stranami;
- E. vzhledem k tomu, že zamrzlé konflikty podněcují a normalizují nacionalistické narativy a nálady a podporují vzestup krajní pravice;
- F. vzhledem k tomu, že nově vznikající velmoci konfrontují tradiční aktéry a společně s novými technologiemi a další globalizací vedou ke zvyšování mezinárodní konkurence, což společně se změnou klimatu, potřebou potravinového zabezpečení a migrací způsobuje rostoucí napětí a vede ke konfliktům na celém světě, které se dotýkají také EU;

⁴ Přijaté texty, P9_TA(2023)0106.

⁵ Úř. věst. C 28, 27.1.2020, s. 97.

- G. vzhledem k tomu, že mnohostranný řád založený na pravidlech je v současné nestabilní geopolitické situaci ohrožován a zpochybňován, což vyžaduje, aby EU reagovala na mezinárodní konfliktní situace podle svých proklamovaných hodnot lidských práv, rovnosti, svobody, demokracie, právního státu a lidské důstojnosti, aby se dále neoslabovala podpora multilateralismu; vzhledem k tomu, že se začínají obnovovat některá dřívější spojení, jež mají společný zájem na narušení tohoto systému, jako je spojení Brazílie, Ruska, Indie, Číny a Jihoafrické republiky (zemí BRICS); vzhledem k tomu, že jednostranné kroky Ruska měly významný dopad na vytváření aliancí a nastolení sféry jeho vlivu;
- H. vzhledem k tomu, že v zájmu demokracie, lidských práv a právního státu a jejich posílení je naléhavě nutné prosazovat a bránit multilateralismus a mezinárodní řád založený na pravidlech;
- I. vzhledem k tomu, že autokratické režimy zpochybňují univerzálnost lidských práv a podkopávají demokratické standardy na celém světě; vzhledem k tomu, že svět zdravých demokracií, tedy systém silných demokratických systémů, je bezpečnějším světem, neboť má nastaven důležitý systém kontrol a protivah, které brání nepředvídatelnosti autokracií;
- J. vzhledem k tomu, že v hlavních konfliktech využívají státní i nestátní subjekty hybridní strategie, kybernetické útoky, dezinformační kampaně, přímé vměšování do voleb a politických procesů, ekonomický nátlak a nelegální migrační toky;
- K. vzhledem k tomu, že EU musí posílit své preventivní nástroje a uznat zásadní úlohu, kterou hraje při zachování míru, stability a bezpečnosti jak v EU, tak za svými hranicemi;
- L. vzhledem k tomu, že EU je největším poskytovatelem mezinárodní pomoci na světě, který pomáhá překonávat chudobu a podporovat celosvětový rozvoj; vzhledem k tomu, že stejně významných výsledků však nedosáhla ve veřejné diplomacii, a měla by proto zvýšit své ambice a viditelnost v oblasti preventivní diplomacie po celém světě, a to především informováním o dosažených úspěších a pozitivních výsledcích dosavadní diplomatické činnosti i o výsledcích finanční podpory; vzhledem k tomu, že EU provádí důkladné hodnocení nástroje financování mezinárodní spolupráce;
- M. vzhledem k tomu, že přístup EU k preventivní diplomacii je zaměřen na zachování míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti, zahrnuje vícerozměrná, víceúrovňová a mnohostranná opatření a současně řeší různé aspekty a fáze konfliktů a pomáhá vytvořit prostor pro dialog;
- N. vzhledem k tomu, že pouhé spoléhání se na politické, diplomatické nebo vojenské strategie se často ukazuje pro prevenci konfliktů jako nedostatečné a že k předcházení konfliktům a budování míru je zapotřebí zaujmout komplexní, ambiciózní, inkluzivní a genderově citlivý přístup zahrnující humanitární pomoc, rozvojovou spolupráci, obchodní, zahraniční a bezpečnostní politiku, obnovu a zachování vnitřního právního řádu, vytvoření nebo obnovu správních struktur, mezietnický a mezináboženský dialog a další strategie řešení konfliktů, včetně boje proti beztrestnosti; vzhledem k tomu, že preventivní diplomacie EU se musí řídit především neochvějným závazkem ke spolupráci na podporu demokracie a rozvoje a na opatřeních posilujících důvěru mezi

různými stranami;

- O. vzhledem k tomu, že úsilí EU o mezinárodní rozvoj a její podpora demokracie jsou klíčovými nástroji zahraniční politiky EU; vzhledem k tomu, že volební pozorovatelské mise hrají významnou roli v posilování spolupráce EU s partnerskými zeměmi, včetně podpory jejich úsilí o naplnění mezinárodních závazků v oblasti lidských práv;
- P. vzhledem k tomu, že v souladu s novým Evropským konsensem o rozvoji EU a její členské státy uznávají vazby mezi udržitelným rozvojem, humanitární činností, mírem a bezpečností při plnění cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 OSN a cílů udržitelného rozvoje, zejména cíle udržitelného rozvoje č. 16 o prosazování mírumilovných a inkluzivních společností;
- Q. vzhledem k tomu, že Rada jmenovala devět zvláštních zástupců EU pro různé nestabilní regiony a oblasti zasažené konfliktem, přičemž někteří z nich působí jako prostředníci a zprostředkovatelé jednání o míru, aby zabránili eskalaci sporů a omezili šíření konfliktů, pokud k nim dojde, avšak jejich iniciativy a výsledky jejich činnosti nejsou vždy dostatečně viditelné či účinné; vzhledem k tomu, že je důležité, aby zvláštní zástupci EU měli široký a flexibilní mandát, díky němuž budou schopni přizpůsobit se vyvíjejícím se geopolitickým podmínkám, a tak prosazovat politiky a zájmy EU v konkrétních regionech a zemích a aktivně usilovat o preventivní diplomacii;
- R. vzhledem k tomu, že EU nemá potřebnou důvěru, prostředky, zdroje či nástroje, aby mohla v oblastech strategického významu plně rozvinout svůj potenciál mediace, a nemusí být jednou nebo více válčícími stranami považována za objektivní; vzhledem k tomu, že by to mohlo vést k nárůstu protievropské rétoriky v bezprostředním sousedství EU a ve třetích zemích;
- S. vzhledem k tomu, že protiprávní, nevyprovokovaná a neospravedlnitelná ruská válečná agrese vůči Ukrajině a v srpnu 2008 vůči Gruzii a její důsledky pro celý svět poukazují na to, že EU musí na světových fórech jednat rozhodněji, ambiciózněji, věrohodněji, strategičtěji, konkrétněji a jednotněji a nezávisle stanovit vlastní strategické cíle a vytvořit a využívat vlastní kapacity k jejich dosažení, aby neopakovala předchozí chyby a poučila se z nich pro budoucí výzvy; vzhledem k tomu, že EU by měla vyčlenit veškeré nezbytné finanční zdroje na řešení rychle rostoucích geopolitických výzev a více investovat do preventivní diplomacie a dalších opatření na předcházení konfliktům, která zabrání šíření konfliktů, jež mají negativní vliv na sociální a hospodářský rozvoj zasažených oblastí;
- T. vzhledem k tomu, že bezpečnost ve východním sousedství, na západním Balkáně, v regionu Sahelu, západní Africe a v Africkém rohu je značně ohrožena ruskou invazí na Ukrajinu a jejími hybridními nepřátelskými akcemi a možnostmi, že se tato agrese rozšíří do sousedních zemí; vzhledem k tomu, že destabilizace našeho bezprostředního sousedství ohrožuje stabilitu, mír a bezpečnost unijních vnějších hranic, a tím i EU a jejich členských států; vzhledem k tomu, že EU musí zefektivnit svou bezpečnostní a obrannou politiku, zejména v zemích Východního partnerství;
- U. vzhledem k tomu, že ruská útočná válka proti Ukrajině je pro EU varovným signálem, neboť bezprostředně ohrožuje evropský a světový bezpečnostní řád a bezpečnost EU a jejich členských států, jakož i kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí;

- vzhledem k tomu, že rozsáhlá invaze Ruska na Ukrajinu a její dopady po celém světě podnítily snahy o dosažení nového geopolitického vymezení zahraniční politiky EU, včetně přehodnocení jejího mechanismu reakce, včetně souboru nástrojů pro preventivní diplomacii, a vyvolala požadavky veřejnosti, aby EU na mezinárodní konflikty reagovala důsledně;
- V. vzhledem k tomu, že EU by měla aktivně usilovat o preventivní diplomacii v regionech se zamrzlými konflikty s cílem zabránit jejich eskalaci a podpořit stabilizaci;
- W. vzhledem k tomu, že EU vždy usilovala o usnadnění přímých rozhovorů a snížení rizika eskalace v různých regionech světa a ve složitém geopolitickém kontextu nabízela podporu mírovým procesům, iniciativám budování míru a regionálním systémům včasného varování;
- X. vzhledem k tomu, že jednou z hlavních překážek vedoucího postavení EU ve světě, pokud jde o preventivní diplomacii, je nedostatečná vůle členských států upustit od svých individuálních, politických či hospodářských zájmů v oblasti vnějších vztahů a společně budovat sdílené kapacity a plně rozvíjet strategickou autonomii;
- Y. vzhledem k tomu, že EU by měla v rámci své vnější činnosti, společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) pokračovat v rozvoji vlastních autonomních a trvalých nástrojů;
- Z. vzhledem k tomu, že civilní řešení krizí je základní součástí SZBP;
- AA. vzhledem k tomu, že je třeba přehodnotit a posílit koordinaci mezi Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ), Parlamentem a členskými státy s cílem vybudovat společné kapacity a modernizovat stávající přístupy, dosáhnout hmatatelných výsledků a zahájit smysluplné iniciativy v oblasti preventivní diplomacie, budování a upevňování míru; vzhledem k tomu, že EU musí vystupovat jednotně a její činnost na místě by měla být sladěna s opatřeními jejích členských států, pokud jde o včasné varování, předcházení konfliktům a řešení krizí; vzhledem k tomu, že předcházení konfliktům je společným cílem všech členských států;
- AB. vzhledem k tomu, že důvěryhodnost EU je prvořadým požadavkem pro správné provádění jejích preventivních diplomatických opatření, neboť v různých aktérech konfliktu vzbuzuje větší důvěru v EU; vzhledem k tomu, že v tomto ohledu je nezbytné zajistit nejvyšší úroveň koordinace a soudržnosti vnější činnosti EU, zejména zajištěním vedoucí úlohy vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedy Komise jako prostředníka mezi SZBP a vnějšími vztahy EU; vzhledem k tomu, že Komise musí svou činnost více koordinovat s ESVČ, a to i v rámci iniciativ a opatření v oblasti preventivní diplomacie EU, a za tímto účelem se plně řídit čl. 3 odst. 2 a článkem 9 rozhodnutí o ESVČ⁶;
- AC. vzhledem k tomu, že mezinárodní financování předcházení konfliktům a budování míru

⁶ Rozhodnutí Rady 2010/427/EU ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost, Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30.

je za posledních 15 let nejnižší⁷;

- AD. vzhledem k tomu, že v rámci Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI – Globální Evropa) existuje tematický program pro mír, stabilitu a předcházení konfliktům; vzhledem k tomu, že Komise zveřejnila víceletý orientační program, v němž je na období 2021–2027 na tuto tematickou oblast vyčleněno 870 970 044 EUR, z čehož pouze 13 %–18 % bude přiděleno na předcházení konfliktům;
- AE. vzhledem k tomu, že civilní a vojenské operace EU mají mandát pro předcházení konfliktům, udržování míru a řešení krizí; vzhledem k tomu, že kapacity jejich souboru preventivních nástrojů by měly být rozšířeny a že by měla být zajištěna další odborná příprava personálu;
- AF. vzhledem k tomu, že se bohužel při různých příležitostech prokázalo, že vnější zastoupení EU není dostatečně jasné, což jednoznačně ovlivňuje její soudržnost, a tím i důvěryhodnost na celém světě; vzhledem k tomu, že je nezbytné jasně vymezit pravomoci vysokého představitele, místopředsedy Komise, předsedy Komise a předsedy Evropské rady v oblasti vnější činnosti a zastupování EU, neboť stávající regulační rámec jasně nestanoví pravomoci představitelů jednotlivých institucí;
- AG. vzhledem k tomu, že výzkum ukazuje, že ženy a muži mají odlišné zkušenosti s násilnými ozbrojenými konflikty, jinak se do nich zapojují a jinak jsou jimi zasaženi a mají i odlišné pojetí míru⁸;
- AH. vzhledem k tomu, že provádění agendy žen pro mír a bezpečnost představuje zásadní nástroj k zaručení toho, aby ženy všeho věku měly smysluplnou a spravedlivou úlohu v rozhodování ve všech fázích předcházení konfliktům, nastolení a budování míru a obnovy po skončení konfliktu; vzhledem k tomu, že nedílnou součástí dokumentu Strategický kompas EU je část Ženy, mír a bezpečnost;
- AI. vzhledem k tomu, že symbolické památky a kulturní dědictví v oblastech postižených válkou přispívají k budování míru a usmíření mezi komunitami;
- AJ. vzhledem k tomu, že podpora kultury a jasně zacílené zdroje pro mezinárodní kulturní vztahy by výrazně posílily schopnost EU plně rozvíjet a podporovat mezikulturní vztahy s partnery jako cennou součást souboru nástrojů preventivní diplomacie;
- AK. vzhledem k tomu, že kulturní diplomacie EU a ochrana kulturního a historického dědictví jsou důležité pro soužití, mír, demokracii a udržitelný rozvoj tím, že EU prostřednictvím svých delegací a aktérů na místě podporuje solidaritu, toleranci a usmíření;
- AL. vzhledem k tomu, že návrat USA do Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) je důležitý pro celosvětovou spolupráci na nadnárodních výzvách, včetně

⁷ Výbor pro rozvojovou pomoc OECD, „[Peace and Official Development Assistance](#)“ (Mír a oficiální rozvojová pomoc), říjen 2023.

⁸ Humanitarian Law & Policy, „[Gendered impacts of armed conflict and implications for the application of IHL](#)“ (Genderové dopady ozbrojených konfliktů a dopady pro provádění mezinárodního humanitárního práva), 30. června 2022.

úsilí o preventivní diplomacii;

- AM. vzhledem k tomu, že klimatická diplomacie zahrnuje změnu klimatu jako prvek zahraniční politiky, a zdůrazňuje, že je třeba začlenit klimatické cíle a řešit klimatická rizika na nejvyšší diplomatické úrovni a ve všech oblastech politik;
- AN. vzhledem k tomu, že spolupráce s členskými státy, institucemi, transatlantickými a mezinárodními partnery, kandidátskými zeměmi EU a dalšími zeměmi výměnou nástrojů, informací a postupů může hrát klíčovou úlohu při zdokonalování a zlepšování nástrojů preventivní diplomacie EU;
1. doporučuje Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku:
- a) vzít na vědomí silnou vazbu mezi vnitřní a vnější politikou EU a rozměry bezpečnosti EU, zohlednit tuto skutečnost v rámci přístupu k předcházení konfliktům a jejich řešení a uznat, že preventivní diplomacie by měla probíhat jak uvnitř EU, tak mimo ni; plně využít možností, které nabízí Lisabonská smlouva, k posílení stávajících koordinačních mechanismů; uznat, že je třeba skoncovat s úzkým výkladem bezpečnosti a začít diskusi na základě konceptu, který neopomíná faktory, jako jsou environmentální rizika, hrozba nemocí, hlad, sociální nespravedlnost, dezinformace a násilí;
 - b) stavět dodržování lidských práv a ochranu občanských svobod do jádra vnitřní a vnější bezpečnostní politiky a úsilí o preventivní diplomacii, neboť schopnost EU vystupovat jako globální zahraničněpolitický aktér, spolehlivý mezinárodní partner, spravedlivý prostředník a důvěryhodný aktér v oblasti bezpečnosti a obrany závisí na tom, zda dokáže šířit tyto hodnoty a zároveň aktivně definovat, prosazovat a bránit evropské zájmy ve světě;
 - c) přizpůsobit a pravidelně aktualizovat nástroje EU pro předcházení konfliktům a jejich řešení měnící se povaze konfliktů, která souvisí mimo jiné se změnou klimatu a jí způsobenými katastrofami, geopolitickou nestabilitou, environmentálními riziky, hrozícími nemocemi, hladem, sociální nespravedlností, vzestupem nových technologií, celosvětovým soupeřením o nerostné suroviny a nedostatkem potravin, a zároveň průběžně posuzovat vznikající globální výzvy a účinně podporovat mír, stabilitu a bezpečnost;
 - d) posílit svou úlohu a smysluplné zapojení do procesů prevence a řešení konfliktů i do mediace při provádění dohod o příměří zprostředkovaných EU, s cílem zajistit účinné fungování nástrojů uplatňovaných EU a usnadnit hmatatelný pokrok;
 - e) plně využívat prostředky, které mají k dispozici, aby zabránili konfliktům, sladili nástroje EU pro prevenci a řešení konfliktů, dále tyto nástroje rozvíjeli v souladu s politickým programem EU a jejími hodnotami, vystupovali jako garanti provádění dohod o příměří zprostředkovaných EU a během krizí a konfliktů po celém světě a jako rovnocenní mediátoři, kteří ctí hodnoty, s ohledem na to, že EU je známa svou legitimitou, důvěryhodností, nestranností a inkluzivitou; zajistit při všech činnostech preventivní diplomacie dodržování svrchovanosti zemí; připomenout, že EU by se měla významně diplomaticky zasadit o ukončení konfliktů po celém

světě;

- f) začlenit nástroje preventivní diplomacie EU do strukturálních preventivních mechanismů a opatření, jako jsou například politické dohody mezi různými účastníky konfliktů, vnitrostátní dialogy o usmíření, budování míru a přechodného soudnictví a komise pro pravdu a usmíření;
- g) začlenit kulturní dědictví do celkového přístupu EU k řešení krizí jako průřezové složky všech opatření přijatých v rámci souboru nástrojů EU pro řešení konfliktů a krizí;
- h) vyzvat členské státy, aby ponechaly stranou své individuální zájmy v oblasti vnějších vztahů a společně budovaly sdílené kapacity v oblasti předcházení konfliktům a mediace;
- i) vypracovat soubor jasných a praktických pravidel pro vnější činnost EU a reprezentaci EU vysokým představitelem, místopředsedou Komise, předsedou Komise a předsedou Evropské rady a zajistit návaznost jejich mandátů; zlepšit mediační kapacity EU podporou politických a zjišťovacích misí, šetření a vyšetřování;
- j) zajistit účinnou doplňkovost a harmonizovaný přístup s Parlamentem a úzkou spolupráci s opatřeními preventivní diplomacie Parlamentu, neboť parlamentní diplomacie a související činnost Parlamentu, jako jsou jeho oficiální mise do třetích zemí a na vícestranná fóra, přispívají k prosazování lidských práv, demokratických norem a politického pluralismu na celém světě a k předcházení konfliktům a budování míru; předkládat Parlamentu každoroční hodnocení preventivní diplomacie EU na celém světě a případně i přezkumy systému včasného varování EU v případě konfliktů;

Pochopení místního a kulturního kontextu

- k) zlepšit chápání místních, historických, politických, zeměpisných, náboženských, environmentálních, sociálních a kulturních souvislostí a souvislostí v oblasti práv menšin ze strany EU a investovat do rozvoje nezbytných dovedností mezi zaměstnanci ESVČ, kteří se zabývají prevencí a řešením konfliktů, mediací a prováděním dohod o příměří, a vytvořit pokyny v této oblasti; v zájmu zabránění vzniku a šíření konfliktů zlepšit pochopení základních příčin konfliktů a řešit je;
- l) diverzifikovat diplomatické sbory EU i členských států, aby byla zajištěna demografická rozmanitost a začlenění menšin, které budou pro diplomatický proces přínosem jak z empirického, tak normativního hlediska;
- m) přizpůsobit pomoc při budování státu kulturnímu, historickému, místnímu, socioekonomickému, environmentálnímu a politickému kontextu příslušné země, která je příjemcem této pomoci, a průběžně ji aktualizovat v závislosti na situaci, která na daném místě panuje, a to na základě důkladné a podrobné politické analýzy pro určení společné strategické reakce; podporovat otevřenou komunikaci a konzultace s místními zúčastněnými stranami a všemi složkami společnosti v příslušné zemi, zejména organizacemi občanské společnosti a nevládními

organizacemi, aby v zasažených oblastech bylo možné lépe porozumět místnímu a kulturnímu kontextu, budovat důvěryhodnost, podporovat mezilidské vztahy a shromažďovat informace pro včasné varování;

- n) vyzvat Evropskou radu a ESVČ, aby dále posílily viditelnost EU v dalších zemích mimo EU a v partnerských zemích a posílily kulturní diplomacii EU a rozměr a činnosti mezinárodních kulturních vztahů coby důležitý nástroj pro nastolení a budování míru, předcházení konfliktům a pro řešení globálních výzev a zároveň aby prokázaly přidanou hodnotu EU a pokročily ve spolupráci a vztazích s těmito zeměmi a mezinárodními partnery; využívat a rozšiřovat ochranu kulturního dědictví během konfliktů a krizí jako faktor přispívající k budování míru, usmíření a vzájemnému porozumění a v oblastech konfliktů a oblastech po skončení konfliktu vést mezikulturní dialog; zvýšit unijní podporu tvůrčích a uměleckých odvětví ve třetích zemích, včetně pomoci při budování kapacit; podporovat společnou kulturní tvorbu mezi třetími zeměmi, mimo jiné podporou kulturních výměn a pobytů;
- o) posílit v rámci činností preventivní diplomacie genderově citlivý přístup za účelem lepší ochrany práv žen a dívek a zvýšení jejich zapojení do těchto činností; zajistit rovnost žen a mužů mezi zvláštními zástupci a zvláštními vyslanci v souladu s politickým rámcem pro rovnost žen a mužů, zejména s akčním plánem pro rovnost žen a mužů III a se strategií EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025; účinně provádět strategický přístup EU k ženám, míru a bezpečnosti a akční plán pro rovnost žen a mužů v zájmu dosažení udržitelného a trvalého míru a bezpečnosti;
- p) vypracovat a začlenit analýzu konfliktů zohledňující rovnost žen a mužů, která je citlivá vůči místnímu kontextu a uznává genderové faktory a genderový dopad konfliktů na všechny plánovací předpoklady s cílem posílit preventivní úsilí a zmírnit rizika návratu ke konfliktu;
- q) zahrnout ukazatele účasti žen a genderové ukazatele do všech procesů včasného varování, předcházení konfliktům a úsilí o včasnou reakci;
- r) plně využívat potenciál „vzdělávací diplomacie“ jako základního nástroje preventivní diplomacie, zejména program EU Erasmus+; v tomto rámci rozvíjet vzdělávací činnosti se třetími zeměmi, mimo jiné prostřednictvím programu Erasmus+; podporovat přijímání studentských výměnných pobytů a návštěv na historicky významných místech ve třetích zemích s cílem podpořit mezikulturní dialog;
- s) sledovat regionální roztříštěnost a vypracovat analýzy regionálních konfliktů s cílem posoudit nadnárodní hrozby a napětí mezi státy, jakož i stávající nebo potenciální vedlejší účinky a předcházet jim;

System včasného varování EU v případě konfliktů

- t) zajistit, aby byl systém včasného varování EU v případě konfliktů dostatečně proaktivní, vybavený potřebnými zdroji a založený na důkladné a komplexní analýze rizikových faktorů zaměřené na budoucnost, které často souvisejí s

propuknutím násilí, jakož i na nástrojích řízení, které identifikují, hodnotí a pomáhají stanovit priority, pokud jde o situace, kdy hrozí násilný konflikt;

- u) úzce a systematicky zapojit delegace EU v zemích a regionech ohrožených konfliktem nebo sužovaných zamrzlými a nevyřešenými konflikty do sledování situace na místě a pravidelného přispívání k systému včasného varování EU v případě konfliktů; při uplatňování preventivní diplomacie v zamrzlých konfliktech prosazovat plný a neomezený humanitární přístup a dodržování mezinárodního práva;
- v) posoudit výsledky dosažené systémem včasného varování EU v případě konfliktů a navrhnout úpravy s cílem zvýšit jeho účinnost, aby bylo možné určit strukturální rizikové faktory a umožnit tvůrcům politik vypracovat včasnou strategickou reakci s cílem zmírnit rizika a určit příležitosti pro předcházení konfliktům;
- w) zajistit, aby tento mechanismus úzce spolupracoval se Zpravodajským a informačním centrem EU (INTCEN), střediskem ESVČ pro reakci na krize a Satelitním střediskem, neboť je v tomto ohledu zapotřebí náležitý tok informací; posílit EU INTCEN a středisko ESVČ pro reakci na krize zvýšením jejich personálních a finančních zdrojů a kapacit;
- x) navázat úzkou spolupráci s příslušnými úřady a agenturami OSN a dalšími mezinárodními aktéry na místě za účelem sdílení informací v souvislosti s úsilím o včasné varování;
- y) trvale zlepšovat bezpečnostní protokoly útvarů zabývajících se zpravodajskými službami nebo citlivými informacemi;

Úloha zvláštních zástupců a zvláštních vyslanců v preventivní diplomacii, jejich odpovědnost a přehled jejich výsledků v procesech řešení konfliktů

- z) při jmenování zvláštních zástupců a vyslanců zvažovat místní, kulturní a historické souvislosti s cílem zabránit vzniku sporů v oblastech konfliktů, pokud by jmenované osoby pocházely z členského státu s historickými vazbami na daný region, což by mohlo být na překážku tomu, aby byly vnímány jako nestranný zprostředkovatel; zohlednit, že je zásadně důležité, aby tito zástupci byli řádně vyškoleni pro oblast, kterou budou posuzovat, a byli s ní řádně obeznámeni;
- aa) důkladně posuzovat, včetně kontroly v Parlamentu, iniciativy, které podnikli zvláštní zástupci a vyslanci EU a jejich výsledky i to, jak jejich výsledky přispívají k preventivní diplomacii a k procesům řešení konfliktů nebo provádění dohod o příměří zprostředkovaných EU;
- ab) provádět pravidelná a důkladná hodnocení odpovědnosti zvláštních zástupců a vyslanců EU v souladu s jejich mandáty a poskytovat přehled iniciativ, které uskutečnili v rámci procesů řešení konfliktů i mediace při provádění dohod o příměří zprostředkovaných EU, a výsledků, kterých bylo dosaženo;
- ac) zlepšit transparentnost a parlamentní kontrolu činnosti zvláštních zástupců a vyslanců EU tím, že budou pravidelně poskytovat Parlamentu podrobné zprávy o

jejich činnosti a výsledcích v souladu s jejich mandáty; podporovat užší vztahy mezi zvláštními zástupci a vyslanci EU a Parlamentem s ohledem na meziparlamentní diplomatické úsilí;

- ad) zajistit, aby jmenování zvláštních zástupců, vyslanců a velvyslanců EU mohlo být potvrzeno pouze v případě předchozího kladného posouzení Výborem pro zahraniční věci Evropského parlamentu;

Poučení z řešení konfliktů zprostředkovaného EU a přetrvávajících konfliktů a dohod o příměří zprostředkovaných EU, jakož i přetrvávajících a nevyřešených konfliktů

- ae) provést studii o zkušenostech, které EU získala na základě předchozích činností, promarněných příležitostí k preventivní diplomacii i na základě svých úspěchů v procesu mírového řešení konfliktů například v regionu Sahelu, západní Afriky, v Africkém rohu, na západním Balkáně, jižním Kavkazu, Kypru, v Severním Irsku, Afghánistánu, na Blízkém východě, v Moldavsku a na Ukrajině;
- af) zabránit tomu, aby se v budoucnu projevíly možné negativní důsledky předčasného pozastavení misí EU v oblastech konfliktu a aby pokračovaly vysoce neúčinné mise nebo mise, které by mohly mít negativní politické a bezpečnostní dopady;
- ag) rozšířit soubor nástrojů preventivní diplomacie pro civilní a vojenské mise a operace EU, jakož i jejich kapacitu a odbornou přípravu personálu s cílem předvídat vývoj situací na místě a rychleji na ně reagovat;
- ah) zajistit, aby se EU ujala aktivnější úlohy při podpoře všech fází procesu pod vedením OSN týkajícího se kyperského problému, a to všemi vhodnými prostředky, které má k dispozici, mimo jiné jmenováním vyslance EU, s cílem dosáhnout komplexního urovnání kyperského problému v rámci OSN, v souladu s příslušnými rezolucemi Rady bezpečnosti OSN a v souladu se zásadami, na nichž je EU založena, a s jejím *acquis*;
- ai) čerpat ze zkušeností získaných na základě nedostatečného pokroku při provádění dohod o příměří zprostředkovaných EU, včetně dohody o příměří mezi Ruskem a Gruzii ze dne 12. srpna 2008, kterou zprostředkovala EU;
- aj) zdůraznit, že je třeba, aby EU hrála aktivní úlohu všude tam, kde dochází k porušování mezinárodního humanitárního práva;
- ak) zajistit, aby EU a její členské státy postupovaly při předcházení konfliktům a budování míru koordinovaně, a nedocházelo k podobné situaci jako v Afghánistánu, kde EU a členské státy pracovaly souběžně v různých regionech;
- al) posílit schopnost EU důsledně a průběžně analyzovat a předvídat politickou a bezpečnostní situaci v krizových regionech a přizpůsobovat reakci EU měnícím se místním podmínkám, mimo jiné zajištěním toho, aby v každé delegaci EU existovalo odpovědné kontaktní místo pro analýzu konfliktů; zajistit doplňkovost veškerého úsilí vyvíjeného na místě a diplomatického úsilí mezi vládami, zástupci a dalšími příslušnými aktéry na státní úrovni;

- am) posoudit, v čem bylo úsilí EU v oblasti preventivní diplomacie v Bosně a Hercegovině nedostatečné, že nezabránilo napětí podnícenému štvavou rétorikou a separatistickými činy, které podkopávají místní evropské ambice; naléhavě vyzvat Bosnu a Hercegovinu, aby urychleně našla politickou shodu, a splnila tak doporučení Komise ze dne 8. listopadu 2023, aby mohla zahájit přístupová jednání před březnem 2024, a to i s ohledem na nestabilní geopolitickou situaci a snahu zabránit vnějším zhoubným vlivům v regionu, a připravit tak půdu pro trvalý mír a stabilitu v zemi a regionu;
- an) rozšířit misi EUFOR Althea v Bosně a Hercegovině a posílili soubor nástrojů pro předcházení konfliktům; vzít na vědomí, že se jedná o dosud neúspěšnější mírovou misi EU, která udržuje stabilitu v regionu a přispěla k bezpečnému prostředí v zemi;
- ao) vytvořit mechanismus pro ověřování a zajišťování provádění všech dohod, jichž bylo dosud dosaženo mezi Srbskem a Kosovem, a pravidelně podávat zprávy Parlamentu s cílem zabránit dalšímu napětí, zajistit účinnější úsilí v oblasti mediace a usnadňování mezi stranami, mimo jiné přidělením více zdrojů na dialog zprostředkovaný EU mezi Bělehradem a Prištinou a zajištěním toho, aby byl proces dialogu více zaměřen na občany, a překonat tak současnou patovou situaci;
- ap) usilovat o to vzít si ponaučení z neúspěchu v oblasti preventivní diplomacie mezi Arménií a Ázerbájdžánem, který měl za následek vojenskou operaci v Náhorním Karabachu i situace, k nimž docházelo během války v roce 2020 a po ní, kdy po neúspěchu rámce pro mezinárodní dialog OBSE byl postoj EU pasivní a nedostatečný k tomu, aby zabránil návratu násilného konfliktu, a EU tak měla menší vliv než ostatní regionální aktéři, jako je Rusko, Írán a Turecko, kteří rovněž nadále v regionu uplatňují svůj vliv a snižují vliv EU, a o zabránění efektu přelévání v Arménii; reagovat na nestabilitu v širším regionu jižního Kavkazu a posílit diplomatické úsilí EU v rámci ženevských mezinárodních jednání a dále s cílem zajistit, aby Rusko plnilo své závazky vyplývající z dohody o příměří, kterou EU zprostředkovala dne 12. srpna 2008, a zejména stáhlo své okupační síly z gruzínských regionů Abcházie a Cchinvali/Jižní Osetie;
- aq) zabývat se základními příčinami dlouhodobého izraelsko-palestinského konfliktu, který byl dále umocněn zavrženíhodným teroristickým útokem Hamásu proti Izraeli dne 7. října 2023, jenž vedl k protiútokům Izraele, přičemž obě tyto akce si vyžádaly tisíce obětí na obou stranách a nezměrné utrpení nevinných civilistů; v koordinaci s partnery v regionu a mezinárodním společenstvím zintenzivnit úsilí o vyjednání dvoustranného řešení na základě mezinárodní shody na tom, že toto řešení nabízí nejlepší šanci na životaschopné mírové urovnání s cílem ukončit opakující se násilí a umožnit lidem na izraelské i palestinské straně žít v bezpečí, svobodě, důstojnosti a s rovnými právy; zajistit, že EU bude vnímána jako prostředník a nestranný zprostředkovatel, který dodržuje mezinárodní právo, aby tak zaujala účinnější úlohu na mezinárodní scéně;
- ar) podporovat účast EU na mediaci, budování míru a řešení konfliktů, například v kolumbijském mírovém procesu, kde se podpora Unie zaměřila na řešení základních příčin konfliktu, včetně nerovností a porušování lidských práv,

prostřednictvím úsilí o usmíření, hospodářského územního rozvoje za pomoci integrace venkova a víceúrovňového politického dialogu;

- as) upřednostňovat tichou diplomacii jako nástroj volby při provádění preventivních iniciativ, překonat mezeru mezi včasným varováním a včasnou reakcí, zvýšit účinnost spolupráce s dalšími mezinárodními partnery a zlepšit koordinaci v rámci EU, včetně civilně-vojenských záležitostí, a zvýšit místní odpovědnost za iniciativy EU;
- at) čerpat ze zkušeností EU a osvědčených postupů třetích zemí v oblasti přeshraniční spolupráce jakožto velmi užitečného nástroje pro udržitelné budování míru a řešení konfliktů mezi sousedy, zejména po stabilizaci konfliktů;
- au) vypracovat agendu/pakt/pokyny EU pro mír a diplomacii pod záštitou vysokého představitele, místopředsedy Komise;
- av) jmenovat poradce pro mír a konflikty, kteří budou koordinovat činnost politických, tiskových a informačních oddělení delegací a oddělení pro spolupráci;
- aw) vytvořit pracovní skupinu Rady pro prevenci a mediaci, která bude jednat o stanovení priorit příležitostí pro preventivní zapojení, jakož i o výsledné analýze, návazných opatřeních a monitorování;
- ax) navrhnout institucionální modernizaci prostřednictvím nového centra pro mír a prevenci, které bude působit jako jednotné kontaktní místo pro otázky prevence v rámci ESVČ, posílenou regionální spolupráci a větší schopnost zapojit se do témat konfliktů, míru, prevence a diplomacie;

Posílení partnerství a mezinárodní koordinace

- ay) posílit partnerství a koordinaci preventivní diplomacie s mezinárodními, regionálními a subregionálními aktéry, jako jsou OSN, OBSE, její Úřad pro demokratické instituce a lidská práva, Africká unie a její regionální složky, africké regionální organizace (jako je ECOWAS), Organizace amerických států a Sdružení národů jihovýchodní Asie; konstatovat, že užší partnerství s OSN a jejími orgány, zejména s Komisí pro budování míru, může vést k posílení koordinace při předcházení konfliktům na celém světě;
- az) zajistit koordinovaný, dynamický a mnohostranný přístup k včasnému varování, předcházení konfliktům a mediaci mezi EU a dalšími mezinárodními organizacemi, jako je OSN, Komise pro budování míru, Rada Evropy, OECD a OBSE; zaručit, že delegace EU budou neustále využívat mechanismy OSN na místě, jako je místní koordinátor OSN, je-li to vhodné;
- ba) využívat diplomatické prostředky a spolupracovat s mnohostrannými mírovými platformami – k posílení a konsolidaci anticipačních vztahů s cílem zabránit vypuknutí konfliktu – zejména s Komisí OSN pro budování míru a odborem pro politické a mírotvorné otázky OSN, mezinárodním dialogem OECD o budování míru a státu a Střediskem pro předcházení konfliktů při OBSE;

- bb) zopakovat, že partnerství EU a OSN by mělo využívat stávající rezoluce a získané poznatky pro předcházení konfliktům a spolupracovat na vytváření nových politik prostřednictvím pravidelných konzultací a výměny postupů; zdůraznit zásadní úlohu, kterou může tato koordinace hrát pro strategie předcházení konfliktům;
- bc) uvítat novou agendu OSN pro mír a úlohu a opatření Komise pro budování míru v úsilí o ochranu lidských práv a o budování míru; navrhnout koordinování vnitrostátních strategií předcházení konfliktům s ESVČ a jejich předložení na pořad jednání Komise pro budování míru, jakož i užší spolupráci s OSN; konstatovat, že tyto výměny a lepší partnerství s mezinárodními a regionálními finančními institucemi by mohly významně přispět k předcházení konfliktům v oblastech zájmu EU, a to i prostřednictvím menších preventivních misí, které by mohly posoudit nestabilitu po odchodu civilních misí ze zemí postižených konfliktem nebo ze zemí s možným rizikem konfliktu s cílem odstranit faktory, které ohrožují bezpečnost a ochranu;
- bd) zajistit, aby EU byla jednoznačně největším přispěvatelem do systému OSN a zaujímala v rámci OSN vedoucí postavení, jež by bylo úměrné výši příspěvků, které této organizaci odvádí a které pokrývají 30 % jejích nákladů a 33 % výdajů na mírové mise OSN;
- be) využít zastoupení EU v sídle OSN v New Yorku, Vídni, Ženevě a Nairobi k aktivní spolupráci s ostatními členskými státy OSN s cílem prosazovat a chránit mezinárodní řád založený na diplomatických pravidlech, který vychází z Charty OSN, spolu s dobře fungujícím a reformovaným mnohostranným systémem, jehož jádrem bude inkluzivní a účinná OSN;
- bf) provádět strukturovanou výměnu informací, společné analýzy horizontů, strategický výhled a genderově citlivé analýzy konfliktů s cílem zajistit soulad mezi EU a jejími partnery v EU i ve třetích zemích; konstatovat, že tato opatření by mohla EU potenciálně přiblížit k cíli stát se předním aktérem v oblasti předcházení konfliktům a jejich řešení na celém světě;
- bg) uznat úlohu příslušných regionálních organizací, zúčastněných stran v členských státech, podobně smýšlejících partnerů a dalších zapojených stran, včetně občanské společnosti a nevládních organizací, coby klíčových aktérů v účinné prevenci, mediaci a řešení konfliktů týkajících se mimo jiné žen a mladých lidí, a coby mírových aktérů využívajících své historické vztahy a jednotlivce s vynikajícími výsledky ke zmírnění možných krizí;
- bh) aktivně a inkluzivně zapojovat mladé lidi do úsilí a spolupráce v zájmu předcházení konfliktům a udržování míru a v rámci vnější činnosti EU provádět Akční plán pro mládež EU, který podporuje agendu OSN týkající se mladých lidí, míru a bezpečnosti;
- bi) zaručit, aby delegace EU provozovaly kontaktní místo pro předcházení konfliktům a budování míru; zajistit, aby delegace EU, a zejména výše uvedená kontaktní místa, poskytovaly stále informace systému včasného varování EU v případě konfliktů, EU INTCEN a středisku ESVČ pro reakci na krize;

- bj) zintenzivnit úsilí v boji proti dezinformacím, zavádějícím informacím a zahraničním zásahům ze strany zlovolných aktérů usilujících o podněcování konfliktů a polarizaci komunit, což může vést k destabilizaci celých regionů; posílit spolupráci s podobně smýšlejícími partnery, jako je NATO, v boji proti dezinformacím, hybridním hrozbám a zahraničnímu vměšování ze třetích zemí, což představuje zásadní součást preventivní diplomacie;

Preventivní diplomacie a zranitelné nebo ohrožené skupiny

- bk) uznat zvláštní zranitelnost ohrožených skupin v konfliktních situacích, včetně žen, dětí, osob se zdravotním postižením, zadržovaných osob, zejména politických vězňů, obránců lidských práv, novinářů a osob LGBTI;
- bl) zajistit, aby preventivní diplomatické úsilí EU bylo dostatečně citlivé vůči těmto slabým místům a řešilo konkrétní obavy a potřeby ohrožených skupin;
- bm) uznat zvláštní zranitelnost v konfliktních situacích, jimž čelí nevládní organizace na místě, zejména ty, které pracují s ohroženým obyvatelstvem a které se zabývají sexuálními a reprodukčními právy;

Posílení souboru nástrojů EU pro preventivní diplomacii

- bn) posílit schopnost EU jednat v situacích, kdy neexistují podobně smýšlející partneři, s cílem zlepšit její postavení a zvýšit její geopolitický vliv při předcházení konfliktům a jejich řešení a posílit úlohu EU jako aktivnějšího a odolnějšího aktéra mezinárodního řádu;
- bo) posílit tematický program nástroje NDICI – Globální Evropa pro mír, stabilitu a předcházení konfliktům, který by EU umožnil lépe financovat opatření v této oblasti; zvýšit finanční prostředky, které jsou v rámci tematického programu nástroje NDICI – Globální Evropa na období do roku 2027 k dispozici pro předcházení konfliktům, a zvýšit příslušné administrativní kapacity (ISP.2), neboť by to odráželo hluboké změny bezpečnostního prostředí, zejména od února 2022; urychleně zavést přístup založený na propojování humanitární, rozvojové a mírotvorné činnosti („trojí propojení“), který bude podporovat úsilí o předcházení konfliktům a posílí odolnost komunit v oblastech zasažených zamrzlými konflikty, jež se vyznačují různou mírou nestability, nejistoty a chudoby;
- bp) připomenout, že předcházení konfliktům nelze využít k bezpečnostním a geopolitickým účelům, což by v dlouhodobém horizontu mohlo mít kontraproduktivní dopad na mír a bezpečnost;
- bq) posílit schopnost EU vystupovat v reakci na krize jednotně a jako skutečně globální aktér prováděním nezbytných reforem rozhodovacích procesů;
- br) uznat úlohu diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu při dosahování ambicí EU v oblasti preventivní diplomacie; více investovat do podpory komunit na celém světě, které jsou v první linii klimatické krize, a připravit se na nyní nevyhnutelný nárůst extrémních povětrnostních jevů s cílem zamezovat následnému vzniku

podmínek pro konflikty a násilí; řešit úlohu nedostatku zdrojů souvisejícího s klimatem a reakce na přírodní katastrofy při prohlubování konfliktů a poskytovat inkluzivní řešení nejistoty související s klimatem a zdroji; využít 28. konference OSN o změně klimatu (COP28), a zejména zařazení „míru“ jako tématu poprvé v tomto roce jako příležitosti k vedení mezinárodního společenství při integraci a sladění diplomacie v oblasti míru a klimatu;

- bs) usilovat o zajištění toho, aby EU zaujala význačné vedoucí postavení v mírových operacích, v oblasti nastolování míru, mediace, předcházení konfliktům a posilování mezinárodní bezpečnosti po celém světě, a to podporou odolnějších a trvalých vazeb s jinými zeměmi prostřednictvím svých nástrojů a mechanismů, jako je strategie Global Gateway;
- bt) připomenout, že větší důraz na ochranu a zachování kulturního dědictví po konfliktech a krizích může přispět k ochraně identit, rozvoji vzájemného porozumění a vytvoření základů pro udržitelnou obnovu, usmíření a trvalý mír po skončení konfliktu; konstatovat, že tyto postupy mohou položit základy pro úspěšná opatření preventivní diplomacie;
- bu) spolupracovat s Komisí, Radou a Parlamentem s cílem posílit finanční a personální zdroje ESVČ, a to jak v ústředí, tak v delegacích EU, aby tato služba mohla mimo jiné zlepšit své schopnosti v oblasti preventivní diplomacie a byla lépe připravena na řešení současných a vznikajících globálních výzev a konfliktů;
- bv) zahájit dialog Jeana Monneta, meziparlamentní dialog a proces parlamentního dialogu, které mohou přispět k budování demokratické parlamentní kultury a předcházení konfliktům v přistupujících zemích, zejména při deeskalaci vztahů mezi Srbskem a Kosovem;
- bw) trvat na navýšení rozpočtu na opatření SZBP a další vhodné nástroje pro reakci na konflikty a krize s cílem plně sladit činnosti a schopnosti EU se současnými výzvami a konflikty na celém světě;
- bx) vypracovat komplexní strategii EU pro preventivní diplomacii, která bude zahrnovat dlouhodobé závazky a iniciativy pro třetí země v konfliktech; podporovat rozvoj víceúrovňových správních struktur pro třetí země v konfliktu, jakož i jejich integraci do regionálních organizací a struktur, což přispěje k odstranění spouštěčů násilí nebo eskalace konfliktů a k jejich udržitelnému řešení; v tomto ohledu zhodnotit osvědčené postupy na celém světě a podporovat domácí aktéry a mechanismy prevence poskytováním nezbytné politické, technické a finanční podpory;
- by) posílit a aktualizovat integrovaný přístup EU k vnějším konfliktům a krizím z roku 2018 se zvláštní pozorností věnovanou předcházení konfliktům a jejich řešení, který v sobě spojuje prosazování a ochranu lidských práv, humanitární, rozvojovou, mírovou a bezpečnostní pomoc, sankce a diplomatickou angažovanost a plně se zabývá všemi aspekty konfliktu, i v partnerství s místními a mezinárodními partnery;
- bz) zdůraznit, že je třeba zřídit Evropský občanský mírový sbor, který by sdružoval

odborné znalosti institucionálních i neinstitutcionálních aktérů, pokud jde o předcházení konfliktům, mírové řešení konfliktů a usmíření, s cílem učinit civilní krizové řízení EU důvěryhodnějším, soudržnějším, účinnějším, flexibilnějším a viditelnějším;

- ca) zvážit, bez ohledu na politický rozměr a řešení konfliktů, využití soudních sporů u mezinárodního soudu nebo tribunálu, jako je Mezinárodní trestní soud nebo Mezinárodní tribunál pro mořské právo, coby metodu preventivní diplomacie;
- cb) zintenzivnit svou veřejnou diplomacii, úsilí o zviditelnění a komunikační úsilí s cílem zajistit, aby EU byla považována za globálního mírového aktéra a klíčovou zúčastněnou stranu preventivní diplomacie a budování míru, včetně předcházení konfliktům ze strany jejich misí a operací, a aby její činnost a úspěchy nebyly zpochybňovány či umenšovány nepravdivými narativy šířenými jinými světovými aktéry, kteří jsou v oblastech postižených konfliktem rovněž přítomni; přidělit ESVČ nezbytné zdroje, zejména oddělení ESVČ pro strategickou komunikaci a strategický výhled a delegacím EU, aby se zajistila inkluzivita a soudržnost jejich činností spolupráce s partnerskými zeměmi;
- cc) pokračovat v profesionalizaci preventivní diplomacie tím, že se zajistí, aby byla součástí vzdělávacího programu stálé struktury pilotního projektu Parlamentu týkajícího se vytvoření Evropské diplomatické akademie;
- cd) stavět na stávajících dobře fungujících mechanismech spolupráce v EU, jako je mechanismus civilní ochrany a mise a operace SBOP, aby bylo možné využívat odborných znalostí členských států a zabránit zdvojování úsilí a zdrojů; zastávat názor, že členské státy EU by měly být více zapojeny do určování priorit v oblasti prevence a možných opatření, což by mělo vést k lepšímu sdílení a koordinaci mezi nimi;

o

o o

2. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto doporučení Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Světový řád se rychle mění, vznikající velmoci se střetávají s tradičními aktéry, před globální správou stojí nové výzvy v podobě nových technologií, dynamika moci je stále roztržitější a mezinárodní řád založený na pravidlech je stále častěji zpochybňován. V důsledku nezákonné útočné války Ruska proti Ukrajině je přímo ohrožena evropská i celosvětová bezpečnost. Jsme rovněž svědky nejvyššího stupně geopolitického napětí a největšího soupeření sil od doby studené války.

Tato geopolitická nestabilita, nárůst počtu konfliktů a silná vazba mezi vnější a vnitřní bezpečností vyžadují, aby EU zvýšila své úsilí v oblasti preventivní diplomacie a přizpůsobila svůj soubor nástrojů měnící se povaze konfliktů. V důsledku nových technologií se konflikty stávají složitějšími a obtížněji řešitelnými a způsobují větší ztráty na životech. Musíme tedy zamezovat vzniku konfliktů a v oblastech, kde nějaký konflikt již v minulosti proběhl, usilovat o zachování těžce vydobytých mírových podmínek.

Zpravodajka vnímá v historii působení EU řadu promarněných příležitostí i úspěchů a na základě nich předkládá Radě, Komisi a vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku řadu doporučení, která by posílila soubor nástrojů EU pro preventivní diplomacii a díky nimž by se EU stala globálním aktérem v oblasti preventivní diplomacie, kterým může a měla by být.

Doporučení se zaměřují na šest hlavních oblastí, v nichž by mělo být dosaženo zlepšení preventivní diplomacie EU:

1. Pochopení místního a kulturního kontextu
2. Systém včasného varování EU v případě konfliktů
3. Úloha zvláštních zástupců a zvláštních vyslanců EU v preventivní diplomacii, jejich odpovědnost a přehled jejich výsledků
4. Poučení z řešení konfliktů zprostředkovaného EU a přetrvávajících konfliktů
5. Posílení partnerství a mezinárodní koordinace
6. Od strategické autonomie k preventivní diplomacii

Pokud jde o místní a kulturní kontext, EU by měla vyvinout nástroje preventivní diplomacie a pomoc při budování státu přizpůsobené kulturnímu, historickému a politickému kontextu země. Měla by pečlivě vybírat své vyslance a zástupce v oblastech zasažených konfliktem nebo v oblastech, v nichž konflikt ještě v nedávné době probíhal, aby se zabránilo vzniku sporů spojených se jmenováním osob z členských států s historickými vazbami na tyto země nebo regiony.

Pokud jde o systém včasného varování EU v případě konfliktů, zpravodajka doporučuje zajistit, aby byl dostatečně proaktivní a založený na průběžně prováděné důkladné analýze rizikových faktorů zaměřené na budoucnost. Vyzývá rovněž k pravidelnému

hodnocení výsledků tohoto systému, aby byl v budoucnu účinnější.

Zvláštní zástupci a vyslanci EU by měli hrát klíčovou úlohu v úsilí EU o preventivní diplomacii. Přestože jsou jmenováni k prosazování politik a zájmů EU a k tomu, aby působili jako zprostředkovatelé v regionech a zemích sužovaných problémy, nejsou účinky jejich práce a iniciativ, které provádějí, viditelné a nepodléhají parlamentní kontrole. Pokud jde o jejich jmenování, Rada a ESVČ by se měly zamyslet nad možností jmenovat na tyto pozice politiky zvučnějších jmen, kteří by se vyrovnali význačným osobnostem, které do podobných problematických regionů často jmenují ostatní globální aktéři.

S ohledem na poznatky získané z řešení konfliktů zprostředkovaných EU a přetrvávajících konfliktů, zejména v Africe, na západním Balkáně, v Náhorním Karabachu, na Kypru, v Severním Irsku, Afghánistánu a na Ukrajině, zpravodajka doporučuje, aby budoucí opatření, která EU přijme v oblasti preventivní diplomacie, zohledňovala promarněné příležitosti a zabránila podobným situacím v budoucnu. EU by měla zejména pečlivě a průběžně posuzovat a analyzovat rizikové faktory a přizpůsobit svou činnost v oblastech zasažených konfliktem, aby se zabránilo vzniku politického vakua, jež by mohli obsadit aktéři, kteří by nemuseli jednat v nejlepším zájmu dané země nebo regionu, nebo šíření nepravdivých narativů.

Klíčem k úspěšné preventivní diplomacii jsou partnerství a mezinárodní koordinace a EU by měla i nadále posilovat svá partnerství s mezinárodními, regionálními a subregionálními aktéry, jako je OSN, OBSE, Africká unie a ASEAN, a to i pokud jde o včasné varování, předcházení konfliktům a mediaci. Integrovaný přístup, který v sobě spojuje humanitární pomoc, rozvoj, budování míru, pomoc v oblasti bezpečnosti a diplomatickou angažovanost a který by byl uplatňován v koordinaci s partnery, by byl komplexnější a přinesl by preventivní diplomacii příznivější výsledky.

V neposlední řadě by EU měla posílit svou strategickou autonomii, aby mohla být vnímána jako silný aktér preventivní diplomacie. Toho lze dosáhnout tím, že EU bude vystupovat jednotně a opatření prováděná na místě budou EU a její členské státy navzájem koordinovat, a nebudou se tedy prosazovat pouze individuální zájmy. Na základě dosavadních zkušeností se společnými mechanismy EU, jako je mechanismus civilní ochrany EU nebo mise EU na udržení míru, může EU zaujmout podobný přístup při vytváření integrovaného a celoevropského přístupu k preventivním diplomatickým misím. Je rovněž důležité lépe informovat o tom, čeho EU dosáhla a co se jí podařilo. Ačkoli je EU největším dárce rozvojové pomoci na světě, výsledek těchto významných investic je ve veřejné diplomacii opomíjen a často je dokonce zastíněn falešnými tvrzeními jiných významných mocností, které v rozvojových zemích rovněž působí.

Všechna tato doporučení by měla přiblížit EU k tomu, aby se stala předním aktérem v oblasti předcházení konfliktům a jejich řešení na celém světě. Pokud EU a její členské spojící své síly, budou schopny překonat nástrahy, s nimiž se setkaly při některých

předchozích zprostředkovaných akcích EU, a jejich intervenční přístup bude mít větší šanci na úspěch.

**PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY,
OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY**

Zpravodajka v souladu s přílohou I čl. 8 jednacího řádu prohlašuje, že při vypracování zprávy až do okamžiku jejího přijetí ve výboru obdržela podněty od těchto subjektů nebo osob:

Subjekt nebo osoba
Office of OSCE High Commissioner on National Minorities
The Policy and Mediation Division of the DPPA of the United Nations
Integrated Approach for Security and Peace Directorate, EEAS

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky.

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	28.11.2023
Výsledek konečného hlasování	+ : 54 - : 5 0 : 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Georgios Kyrtos, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Pedro Marques, David McAllister, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Elena Yoncheva, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Vladimír Bilčík, Jakop G. Dalunde, Loucas Fourlas, Christophe Grudler, Anja Haga, Evin Incir, Andrey Kovatchev, Alessandra Moretti, María Soraya Rodríguez Ramos, Bert-Jan Ruissen, Mick Wallace, Milan Zver
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Clare Daly, Mónica Silvana González, Miguel Urbán Crespo

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

54	+
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
NI	Fabio Massimo Castaldo, Kinga Gál, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Loucas Fourlas, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Anja Haga, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, María Soraya Rodríguez Ramos, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Evin Incir, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Elena Yoncheva
The Left	Clare Daly, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace
Verts/ALE	Jakop G. Dalunde, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

5	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
ID	Jean-Lin Lacapelle, Bernhard Zimniok
NI	Kostas Papadakis

0	0

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se